Reg. No. R. 636

"వెల ఒక అణా"

ఆంధ్రమిత్ర

ప్రతి శనివారము వెలువడు ప్రజాహిత పత్రిక

ANDHRA MITRA
TELUGU WEEKLY PUBLISHED EVERY SATURDAY

శాశ్వత పోషకులు- మోసా బాబయ్యగారు	సం॥ చందా 3-0-0 పోష్టు ఖర్చులతో 3-12-0 భారతదేశమునకు 4-8-0	సంపాదకుడు: పి. వి. నారాయణ

సంపుటం 3	రంగూను 1938 వ సం॥ సెప్టెంబర్ నెల 3 వ తేదీ శనివారం	సంచిక 20

గవర్నరుగారి యుపన్యాసము

బర్మా రక్షణకు సైనిక యేర్పాట్లు

బర్మా సెనేటు, బర్మా ప్రజాప్రతినిధి సభల సభ్యులకు బర్మా గవర్నరు సర్ ఆర్చిబాల్డు కాక్రేన్‌గారు సిటీహాలులో సోమవారమునాడు యుపన్యాస మొసగిరి. ఈ సమిష్టి సభకు సెనేటు సభ్యులందరూ హాజరైరి- ప్రజాప్రతినిధి సభ సభ్యులలో ప్రతికక్ష సభ్యులు చాలమంది హాజరుకాలేదు. మంత్రులందరూ హాజరైరి. సిటీహాలు చుట్టును యూరోపియను గార్డులు పహరా వేయబడిరి. యూరోపియను మిలెటరీ దళము, బర్మా మిలెటరీ పోలీసులు రావింపబడిరి.

గవర్నరుగారి యుపన్యాసము

ఇటీవల జరిగిన కలహములవలన కలిగిన చైదను లింకను మన హృదయముల నుండి తొలగిపోవకపూర్వమే నేను మీ యందరియెదుట నుపన్యసించుచున్నాను. నేడు నేను కలహ పరిస్థితుల గురించి చర్చింపదలచుకొనలేదు. ఈ విషయమున 80 సంవత్సరముల క్రిందట విక్టోరియా మహారాణి వివిధమతస్థులగు తన ప్రజలలో ఐకమత్య సౌజన్యములను పెంపొందించుటకు ప్రకటించిన "మతములన్నిటిని సమానదృష్టితో చూడబడును. ఏ మతమునకును హానికలుగనీయము అన్ని మతములు నిష్పాక్షికముగ రక్షింపబడును మా యధికారమునందుండి ప్రజాపాలకులుగానున్నవారు మత విషయములో కలుగజేసుకొనకూడదని మేము కటువుగా యుత్తరువుచేసెదము" అను ప్రకటనను యనుసరింపవలసియున్నది- మత విషయములలో డెమొక్రాటిక్ సంస్థలకు స్వాతంత్ర్య మీయబడినటుల బర్మా రాజ్యాంగ నిర్మాణ చట్టమున గలదు- అన్ని మతములకు, జాతులకు సంబంధించిన మనుష్యులు ప్రజాపాలిత సంస్థల యొక్క స్పిరిటును తెలుసుకొని సాంఘిక మతకలహములవలన కలిగెడి నష్టకష్టములను గ్రహించి పలుకుబడిగల వ్యక్తులు తమపలుకుబడిని వినియోగించి పరస్పర స్నేహమునకు, ఐకమత్యమునకు పాటుపడెదరనియు, యొకరిమతము నొకరు, యొకరియాచారము లనొకరు గౌరవించుకొనినచో దేశమందంతట శాంతి చేకూరుననియు చెప్పుచు యీ విషయమును ముగించి యింకొక విషయముపై మాట్లాడబోవుచున్నాను-

చీనా-బర్మా మార్గములు

చీనా బర్మాలమధ్య జరుగుచున్న వ్యాపారమును యభివృద్ధి పొందించుటకును, ఇట్టి యభివృద్ధికి మార్గములను పునర్నిర్మాణము చేయుటకును కొంతకాలమునుండి యాలోచనలు జరుగుచున్నవి. ఒక సంవత్సరముక్రిందట చీనా ప్రభుత్వమువారు చీనా-బర్మాల మధ్యనున్న రోడ్డులను యభివృద్ధి చేయసమకట్టి హిన్నన్‌నుండి బర్మా సరిహద్దులకు రోడ్డువేయ ప్రారంభించినది- ఈ ప్లాను పరిశీలించినపిమ్మట సరిహద్దులకు యావలిభాగమునుండి బర్మా ప్రభుత్వమువారు రైలురోడ్డులు వేయకూడదని యాలోచన పొడమి ఈవలిభాగమునుండి రోడ్డువేయుటకు ప్రభుత్వము యుపక్రమించినది. ఈరోడ్డువేయుటవలన కలుగబోవు ప్రయోజనములగురించి యాలోచించుటకు పూర్వము యునాను రాష్ట్రమునుండి యీ దేశమునకు ప్రజలు వలస

ఉచ్చుటనుగూర్చికూడ యాలోచింపవలసి యున్నది. ఈ సమస్యను పూర్తిగా నేను విచారించి చూచితిని. యునాను రాష్ట్రవాసులు యీ దేశమునకు యెక్కువగా వచ్చే సూచన లేవియు కనిపించదని నాకు తృప్తి కలిగినది. అనవసరముగ యునాన రాష్ట్రమునుండి ప్రజలీదేశమునకు వచ్చి పడకుండ యరికట్టుటకు ప్రభుత్వమునకు కావలసినంత యధికారము గలదు. ఈ నీతిపై కట్టబడుచున్న మార్గములన్నియు షాన్ సంస్థానములనుండియే పోవుచున్నందున యిప్పటివరకైన వ్యయమంతయు ఫెడరేటెడ్ షాన్ స్టేట్సువారే భరించుచున్నారు.

బర్మా రక్షణ

1937 ఏప్రిలు 1.వ తేదీని డిఫెన్సుశాఖ నియమింపబడిన తరువాత బర్మాదేశముపై సముద్రమార్గమున, భూమార్గమున, వాయుమార్గమున వైరులు దాడి సలుపకుండ కాపాడుటకు చర్చ జరుగుచున్నది. కొన్ని విషయములలో తుది నిశ్చయమునకువచ్చిరి. యీదేశము వైరులచే ముట్టడింపబడి మనము ఆపదలలోనున్నచో మన సామ్రాజ్యమునకు చెందిన మహాలక్ష్మీయమైన నౌకలు, కాల్బలము, విమానదళములు మనకు సహాయముగ వచ్చుననుట సువిదితము.

మన సామ్రాజ్యమునకును, యీదేశమునకు చుట్టుపట్లనున్న యితర దేశములకును గల స్నేహసంబంధములనుబట్టి మనము ప్రస్తుతము సైనికదళమును యభివృద్ధిచేయ నవసరములేదు. అట్టిదికలిగినవుడు సర్దుకొనుటకు వీలుగనుండునటు లేబర్మనులను రెగులరు సైన్యములో చేర్చుటకు యవకాశములు కలిగించబడుచున్నది. ఈ యుద్దేశముతోనే గత సంవత్సరం మేప్రిలుమాసమున మాండలేలో బర్మా సప్పెర్సు, ఆండ్ మైనర్సు అను నొక దళము ప్రారంభించబడినది. ఈ మధ్య బర్మా రేఫిల్సులో 1 వ బర్మీస్ క్లాసు కంపెనీ యొకటి తెరువబడి రిక్రూటు చేయబడుచున్నది. ఇటుల రిక్రూటుచేయబడినవారిలో బర్మాలో శ్రేష్టులను చేర్చుటకు యొక సలహా సంఘము నేర్పరచవలయునని నేను సూచించుచున్నాను. వీరు పౌరులను సెలెక్టుచేయుటలో జెనరలు కమాండింగు ఆఫీసరుకు సహకారులుగానుందురని నా యుద్దేశములోవరు బర్మాలోని సివిలియను ప్రజలు సాయుధులగు భటులతోకలిసి పనిచేయుట కవకాశము కలిగించుటకై రంగూనులో నొక టెరిటోరియల్ బటాలియను స్థాపించి, చుట్టుపట్లనున్న జిల్లాలనుండి ప్రజలను యిందు సభ్యులుగా చేర్పవచ్చును.

రంగూను రక్షణ సమస్య

బర్మా రక్షణయను సాధారణ సమస్యగాక రంగూను నగర రక్షణ సమస్యపై ప్రత్యేకముగ జాగరూకత శ్రద్ధ తీసుకొనవలసియున్నది. మరియు మన వ్యాపారమునకు ముఖ్యమైనటువంటి వ్యాపారవుటోడలు యుద్ధసమయమున సురక్షితముగ చేరు నేర్పాట్లకూడ యాలోచించవలసియున్నది. మన యదృష్టమువలన సముద్రము నగరమునకు చాలదూరముగ నుంకుటచే వైరులు సరాసరిగా మనపై దాడి సలుపజాలరు-ప్రమాదమును తెలుసుకొనికూడ రంగూను నదిలో ప్రవేశించు యోడలపైతప్ప మనపై బాంబార్డుమెంటు చేయుటకు యవకాశములు లేవు. గాని నదీమార్గమును రక్షించుటకూడ సముచితమగుటవలన యొక బాటరీని నియమించుటకు నిశ్చయింపబడినది. అవసరమైన ఆయుధములు వచ్చుటతోనే యీ బేటరీని నియమింపబడును-ఈ బేటరీని చూచుటకు రంగూను ఫీల్డు బ్రిగేడువారు మనుష్యులను సరఫరాచేయుదురని తలంపబడుచున్నది-ఇది గాక శాంతిప్రదమైన నౌకాప్రయాణమునకు ప్రతిఘటనలు కలిగించుటకు వైరులు ప్రయత్నించినచో యట్టిది జరుగనియకుండ జేయుటకు, నావెల్ వాలంటీరు ఫోర్సును, యిందులకు సంబంధించిన నౌకను నియమించుటకు ప్రయత్నములు జరుపబడును-ఈ వాలంటీరుఫోర్సుయొక్క నియామిక నియమములు నేనిపుడు సరిగా చెప్పజాలనుగాని యింకొకపర్యాయ మీవిషయమున స్టేటుమెంటు నొసగెదను!

విమానదాడి.

రంగూను నగరముపై వైమానికదాడి సలుపుటగూర్చి కూడ యాలోచించవలసి యున్నది. నేను యుపన్యాసమున మొదట చెప్పిన కారణములబట్టి రంగూను నగరమునకు వైమానికదాడి ప్రమాదముకూడ బహు స్వల్పముగనున్నది - వైరులు విమానదాడి సలుపకుండ కాపాడుటకు రెండు సాధనములున్నవి-ఒకటి ఆంటీ ఏర్ క్రాఫ్టుగన్నులు యుంచుట, రెండవది వైరివిమానములను మన విమానము లెదిరించుట ఈ రెండు సాధనములును యుండవలసినవేయని నేను సలహా యిచ్చుచున్నాను.

రంగూను నగరములోను, బర్మాలోని యితర పట్టణములలోనుగల ప్రజల రక్షణ మార్గములు నా మంత్రులతో నాలోచించెదను, రంగూనునగరము సముద్రమార్గమున భూమార్గమున, వాయుమార్గమున ముట్టడింపబడకుండ సంపుటకు యనేక మార్గములైన వస్తువులు సేకరింపబడవలసియున్నవి. అది యేవిధముగ సేకరింపబడునో యని తెలుపుట కింకను యవకాశముచాలదు-డిఫెన్సు సమస్య యాలోచించునపుడు రంగూను శాసనసభా భవనము యిపుడు సెల బారక్సుగానున్న స్థలమున నిర్మించవలసి యున్నదనియు, ష్వెడగోన్ పగోడా సమీపమునయున్న ఫోర్టిఫికేషను యవసరము లేదనియు ఆ స్థలమును పగోడా ట్రస్టీలు పడగొట్టవచ్చుననియు నాకు తోచినది.

అదనపు వ్యయము.

గత శాసనసభా సమావేశమున బర్మా రక్షణకొరకై 16 లక్షలు రూపాయిలు ప్రత్యేకింపబడినవి. యీ సంవత్సరాంతమున మరి పది లక్షల రూపాయిలుకూడ విభజింపబడవచ్చును-నేను వేసిన ప్లాను ప్రకారము బర్మా డిఫెన్సు కార్యక్రమము పూర్తియగుటకు యెంత ధనము కావలయునో నేనిపుడు చెప్పజాలను మరియు యీసైన్యములకు కావలసిన ఆయుధపరికరములు దొరుకుట కెంతకాలముపట్టునో చెప్పజాలను-నేనిపుడు చెప్పిన 26 లక్షల రూపాయిలు యీసంవత్సరములోనే వ్యయపరచుటకు వలనుపడనిచో యీసంవత్సరము దొరకని మొత్తము వచ్చేసంవత్సరమున కలిపి ఖర్చు చేయవలసివుంటుంది.

ప్రస్తుతము జరుగుచున్న సమావేశమున ప్రజాబాహుళ్యమునకు సంబంధించిన యనేక బిల్లులను మీరాలోచింపవలసియున్నది-ఈ బిల్లులు చర్చించుటలోను, యితర విషయములలోను మీరు బర్మా ప్రజల కుపయుక్తమగు విధమున తీర్మానించెదరని నమ్ముచున్నాను.

ముసలివాని ముచ్చట

స్వామి

౧

రెండు సంవత్సరాలక్రితం నేనొక రోడ్డు వేసే కంట్రాక్టరు వద్ద గుమాస్తాగా యుండేవాడిని. కొందరు కూలీలు రోడ్డుపై కంకర పరచటానికి, ఆ పరచిన కంకర పై రోలరులాగి దానిని వలగ్గొట్టటానికి కొందరు కూలీలు వుండేవారు. అది చాలా పెద్దరోలరు కాబట్టి అత్యంత బలాఢ్యులైన యిరవది నలుగురు కూలీలు ప్రత్యేకంగా రోలరు లాగటానికే వినియోగింప బడ్డారు. యీ రోలరు యీ యిరవై నలుగురికి గూడ ఒకానొక సమయములో సామాన్యంగా కదిలేది కాదు. రోజుకి 5, లేక 6 గజాల రోడ్డువేయటానికే చాల కష్టమనిపించేది మా కంట్రాక్టరు రోజూ సాయంసమయాన తన పోర్డు కారులో వచ్చి రోడ్డువెపుచూచి నామీద, కూలీలమీద పని సరిగా చేయటము లేదని మండిపడేవాడు. కూలీల నెంత ప్రోత్సహించినా రోడ్డుమాత్రం రోజు వేసే దానికంటే దినేదినే తక్కువే కాని అంగుళమైనా సాగేది కాదు. ఆఖరుకి నాకుకూడా కూలాళ్లమీద అసహ్యత పుట్టి వాళ్లను తిట్టేవాడిని. యెంత చెప్పినా, యెంత గద్దించినా యెన్నితిట్టినా యధా ప్రకారమే—

ఆ వేళ యెండ తీక్షణంగా కాస్తూవుంది. గాలి పలచబడి వేడిగా మెల్లిగా వీస్తుంది. చెట్లువిడచి పక్షులు కూడ బయటికి రావటం లేదు. చుట్టుపట్ల పొలాలలోని జనం వారివారి పొలాలలోనున్న పాకలలో చెట్ల నీడల్ని కాచుకున్నారు. కాని ఒక ముసలివాడు గడ్డితట్ట తలపైని, చేతిలో ఒక కొడవలి, చేతనొక కర్రతో రోజుకుంటూ మా రోడ్డు వేసేస్థలానికి చేరువగా నున్న నొక చెట్టునీడను నిలబడి యెండలో చెమటలు గ్రక్కుకొంటు విసుగు, నిరాశ, ఆవరించి వున్న మొగాలతో రోలరు లాగుతున్న కూలీలవంక తదేకధ్యానంగా చూస్తున్నాడు. అలా పది, పదిహేను నిమిషాలు చూచి ఆ చెట్టునీడనుంచి నాకూర్చున్న చెట్టుదగ్గరకు వచ్చి, "బాబూ యీరోడ్డెన్నాళ్ళనుండేస్తున్నారండీ" అని సవినయంగా ప్రశ్నించాడు అందుకు నేను "యేం" అన్నాను ఒకవిధమైన అదాటితో.

ముసలివాడు:- యేమీలేదండి బాబూ పని చాలానీరసగా జరుగుతుంది; యింకా చాన్నాళ్ళు పడతాది. యిలా చేస్తే రెండువారాలు గడిస్తేతోంకరించేస్తాది, యిక రోడ్డెప్పుడేస్తారు చెప్పండి యింతమందుండి కూడా పని సరిగా జరక్కపోవటమాశ్చర్యమే!

నేను:- ఆ/ అదే తాతా నేనుకూడ ఆలోచిస్తున్నా.

ముస:- యీపనిలో వట్టి మగాళ్ళేనా ? ఆడాళ్ళెవరైనా వున్నారా

నేను:- అబ్బే అందరూ మగాళ్ళే. ఆడవాళ్ళెందుకు? అసలు మగాళ్ళే చేయలేకపోతుంటే యిక ఆడవాళ్ళుచేసేదుస్తారా

ముస:- అలాగెప్పుడు తలవకండిబాబూ 'ప్రతివిషయములోను ఆడదాని సహాయంలేనిదే నెరవేరదు. నెరవేరినా, నత్తల బండిలాగే నడుస్తాది. యేపని చేసినా వుద్రేకం, వుల్లాసం, వుషారు వుండాలి ఎంత బలముంటే ఏమి లాభము? కులాసాలేకుంటే పని సాగుద్దా? చెప్పబాబు మగాడికి శక్తి, వుషారు, ధైర్యం కలుగజేసేది ఆడదేగా. ఆది పనిచేయనవసరం లేదు, మగాడికెదురుగా నిలబడితే చాలు, యెక్కడలేని ధైర్యం కలుగుద్ది, దానికితోడు జంబాయిలు పాటనుండావుంటే మరిచెప్పాలా? ఒకరోడ్డు వారంలో వేసేది రెండురోజులలో పూర్తవుద్ది?

నేను:- ఐతేమరి ఆడాళ్ళు పనిచేయకుండావుంటే వాళ్ళకి కూలి వూరికేనేనా యివ్వటం?

ముస:- అబ్బే వాళ్ళు పనిచేస్తారు పరచిన కంకరపై నీళ్ళుజల్లటం. చెదిరినకంకర పోగుచేయటం ఒకానొక సమయమున కంకర వేయటం, యీలాంటి పనులు వాళ్ళు చేయగలరు కావలస్తే పరిక్షించాలంటేను రేపొనలుగురాడాళ్ని పనిలో కలిపి చూడండి. మీ పనిలోకి నన్నుకూడా రమ్మంటే వస్తాను. నేనేం పని చేస్తానంటే కూలోళ్ళవెనకాలేవుండి జంబాయిలపాట పాడుతాను అప్పుడు పనెలా జరుగుతదో చిత్తగించి మీకు తోచింది దయచేయండి

నేను:- సరే అదిచూద్దాం పోయినలుగురాడకూలీల్ని తీసుకురా.

ముస:- చిత్తం. యిక సెలవు

౨

మరునాడు ఆరుగంటలకెల్లా పని ప్రారంభించారు. కొందరు కంకర పరుస్తున్నారు కొందరు రోలరులాగుతున్నారు క్రొత్తగా వచ్చిన ఆడకూలీలు బిందెలతో నీళ్ళుతెచ్చి కంకర తడుపుతున్నారు. ముసలివాడు జంబయిలే అని పాటపాడుతుంటే వెనకకూలీలందరు ఏకకంఠాన్ని దిక్కులు మారుమోగేటట్టు వెనుక పాడుతున్నారు. రోలరు గిరగిరా దొర్లుకొచ్చేస్తుంది.

యేమిరా వోబాయిలారా ॥జాయిమామలేలో॥
యేలరా యీతామసమూ ॥ జా ॥
జోరులేదు బారులేదు ॥ జా ॥
లాగలేకా యీగుతారా ॥ జా ॥
యేటియావల వెదవకుండా ॥ జా ॥
పైటచెంగున గట్టిలాగు ॥ జా ॥

అని ముసలివాడొక్కొక్కపాదము [illegible] యుక్తి [illegible] యెక్కడలేని [illegible] పడుతున్నారు నేనుకూడ ముసలివాని గానములో లీనమై పోయాను [illegible] మాకులేదు.

సాయంత్రం మూడుగంటలైంది పనికట్టేసి కూలీలు నాచుట్టూ మూగారు. ముసలివాడు నాముందునిలబడి బాబారండీ యింతకులాసాగా చేసాతో యీవేళ యెన్నలా సామాత్రము గాకుండా పనికూడా యెక్కువే అని తన బోసినోటితో చిన్న నవ్వు నవ్వాడు. [illegible] వినయంగా. ఔను తాతా నీవుచాలామంచివాడవు నీమూలాన్నే యీవేళ యింతయెక్కువ పని చేసారు అని అనటుండగా [illegible] ఐతే వీళ్ళందరును అని ముసలివాని ప్రక్కన కూలీవాళ్లను చూపాడు పాపం యితనికి పొగడించుకొనుట యిష్టములేదు వాపోలు. యింతలో మామేనేజరు వచ్చాడు రోడ్డుచూచి చాల సంతోషించారు. యీవేళ యీ పని యింత యెక్కువజరగటానికి కారణమంటూ నావంక ప్రశ్నార్థకంగా చూశాడు నేనీవిషయమంతా వివరించి ముసలివాడిని చూపాను మేనేజరతని పూర్తి పేరు తెలుసుకొని చాలమంచిది రోజూ నీవే యీపని చూస్తుండు. ఆఖరురోజున నీకు మంచి బహుమానంయిస్తాను. అని ముసలివాడితో చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

3

రెండువారాలలో అనుకొనట్టుగా రోడ్డు పూర్తవవచ్చింది అది ఆఖరు రోజు. 12 గంటలకెల్లా రోడ్డు పూర్తిచేసి యింటికి వెళ్ళవలసిందే యెప్పటిలా గాకుండా యీవేళ కూలోళ్ళు ద్విగుణీకృతోత్సాహముతో పని చేస్తున్నారు పదిగంటలైంది, యిక రెండు గజాల రోడ్డున్నది వేయటానికి ముసలివాడు తన కంఠాన్ని విన సొంపుగా పలికిస్తు పాట పాడుచున్నాడు, యీవేళ తనకంఠము కంచుగంటలా మోగుతున్నది.

లాగండి లాగండి భాయి ॥ జా ॥
లాగలేక యీగుతారా ॥ జా ॥
నేటితో ఆకరవు భాయి ॥ జా ॥
మీసముండా రోషమేల ॥ జా ॥
లేకపోయే సిగ్గు సిగ్గు ॥ జా ॥
జోరుచేసి లాగుభాయి ॥ జా ॥

అని పాడేసమయములో తక్కిన పనివాళ్ళు వుద్రేకపూరితులై వారికున్న శక్తినంతా ప్రయోగించి రోలరును లాగేలోగా రోలరు రెండుచక్రాళ్ళు పుటుక్కున తెగి తొర్లొస్తున్నాయి. రెండు వైపులున్నా జనం చెరో ప్రక్కకి తూలి పడిపోయారు రోలరుమాత్రం ముక్కుదేవుం దళ ముందుకి మృత్యుదేవతలా పరుగెత్తుకొస్తుంది

తరువాయి 27 వ పేజీచూడుడు

3—9—38 శనివారము

అవిశ్వాస తీర్మానము

ఈ సారి బర్మా ప్రజా ప్రతినిధులసభ సమావేశమైన తరువాత జరిగిన నీచ కృత్యములకు ప్రజాపాలిత ప్రభుత్వమును నమ్మించు ప్రతివ్యక్తియు విచారించకతప్పదు. ప్రధానిపై యొక గౌరవసభ్యుడు దౌర్జన్యము చేయబూనుట, పార్లమెంటరీ కార్యదర్శిపై యొక గౌరవ సభ్యుడు చేపేటును వాయించుట, ప్రజానుదాయమున శాంతి నెలకొల్పుటకు శక్తికొలది ప్రయత్నించిన మంత్రివర్గమును త్రోసివేయుటకు, అవిశ్వాస తీర్మానమును తెచ్చుట యివన్నియు ప్రతిపక్ష సభ్యుల నీచత్వమును ప్రపంచమునకు చాటుచున్నవి.

గత శుక్రవారంనాడు తేబడిన యవిశ్వాస తీర్మానము కేవలము యిటీవల రంగూనులోను, బర్మాలో యితర ప్రాంతములందును జరిగిన కలహ పరిస్థితులను సాకుగా జేసుకొని తేబడినది. ఆకస్మికముగ కలిగిన కలహములను వెంటనే యేప్రభుత్వముకూడ నణచివేయజాలదు, అందును బర్మాలో నిట్టి కలహము నణచివేయుట మరింత దుర్ఘటము. ప్రజాతత్వమునుబట్టి కలహముల నణచివేయు విధానముకూడ ప్రభుత్వము నిశ్చయించుచుండును. ప్రజల ననవసరముగ యమాయకులపైబడి చావగొట్టుచున్నపుడు తీసుకొనవలసినంతటి కఠిన చర్యను కోయిలీషను ప్రభుత్వము తీసుకొనలేదనియే చెప్పగలము. ఈ మాత్రపు దానినికూడ బర్మను నాయకులు సహింపలేక సామాన్య ప్రజలకున్నంత సహనమైననుచూపక శాసనసభలలో తుచ్ఛముగ ప్రవర్తించుట మిగుల శోచనీయము. అవిశ్వాస తీర్మానమును బలపరచిన బర్మను సభ్యులందరును కలహముల నణచివేయుటకు ప్రభుత్వము తీసుకొనిన చర్యనే ఖండించినవి. గాని బర్మను దుండగీడులు చేసిన యత్యాచారములను ఖండించరైరి- ఈ ప్రతిపక్షసభ్యుల యుపన్యాస ధోరణినిబట్టి "బర్మనులు భారతీయులను హింసించినను ప్రభుత్వమువారు చూచి యూరకొనియుండినచో బాగుండెడిది" అని నటుల తోచుచున్నది. బర్మను సభ్యులు బహిరంగముగ నీయుద్దేశము ప్రకటించలేరు. గాని వారి యుపన్యాసములవలన యట్టిదని చెప్పవచ్చును.

బర్మా నాయకులు బర్మను ప్రజల యెడల నభిమానముతో ప్రవర్తించుట సహజమే, గాని దానికి కొంత హద్దుండవలయును. న్యాయాన్యాయ విచక్షణకూడ నుండవలయును. న్యాయ విచక్షణలేకుండ, యొకరిని దూషించుట, యొకరిని భూషించుట ప్రజాప్రతినిధులకు తగదు. బర్మను నాయకులు కేవలము, జాత్యాభిమానములో ప్రవర్తించినయెడల అల్పసంఖ్యాకులగు ప్రజల హక్కు లెటుల రక్షింపబడును? ప్రజలెటుల నిర్భీతిగా మసలగలరు?

యనేక వేలమంది ప్రజలచే నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులు ప్రజలందరి కష్టసుఖములను సమాన దృష్టితో చూడవలయును. శాసనసభలలో రాజకీయ పక్షములను పురస్కరించుకొని ప్రజలమాట మరచిపోకూడదు. వ్యక్తిగతములగు ద్వేషములు ప్రజాహిత కార్యముపట్ల చూపుట మిగుల పొరపాటు.

ఈ సారి తేబడిన యవిశ్వాస తీర్మానము మిగుల నన్యాయమైనదనియు, పార్టీద్వేషములతో కూడుకొనినదనియు సామాన్య ప్రజలుకూడ గ్రహింపగలరు- కలహ సందర్భమున న్యాయముగ ప్రవర్తించలేదని ప్రభుత్వమును నిందించుట మిగుల శోచనీయము- యాకస్మికముగ జరిగిన యిట్టి కలహములను యణచివేయుటకు ప్రయత్నించిన ప్రభుత్వమును ఉభయ పక్షీయులు నిందించుట సంభవించినది. గాని న్యాయముగ ప్రవర్తించిన ప్రభుత్వముగుటవలన యీ నిందలన్నిటిని సరకుజేయక ప్రజాశాంతిని నెలకొల్పినది. పార్టీద్వేషములను, వ్యక్తిద్వేషములను మనము నందిడుకొని, న్యాయ విచక్షణలేకుండ ప్రవేశపెట్టిన అవిశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము వీగిపోవుటలో వింతలేదు. బర్మాదేశమున ప్రస్తుత కాలమున ప్రధానమంత్రిగా నుండుటకు బామాగారొక్కరే తగియున్నారనియు, పాలనాధికారమువహించుటకు కొయిలీషను మంత్రివర్గముమాత్రమే తగియున్నదనియు అధికసంఖ్యాకులైన యీ అవిశ్వాస తీర్మానము దేశమునకు చాటుచున్నది. ప్రతికక్షులు చేయుచున్న దుష్ప్రచారములను, దురాలోచనలను సమర్థతతో నెదిరించుచున్న కొయిలీషను పక్షీయుల నభినందించుచున్నాము. మరియు తమలో తమకెన్ని యభిప్రాయభేదములున్నను మంత్రివర్గమునను సమర్థించుటలో నేకాభిప్రాయమునకు వచ్చిన భారతీయ సభ్యులను శ్లాఘించుచున్నాము.

గవర్నరుగారు

సోమవారం మధ్యాహ్నం బర్మా సెనేటు బర్మా ప్రజాప్రతినిధిసభ సభ్యులకు బర్మా గవర్నరుగారిచ్చిన యుపన్యాసము ప్రజలలో నెక్కువమందికి తృప్తికరముగ లేదు. కలహ పరిస్థితులగూర్చి యెక్కువగా మాట్లాడుదురని యనేకమంది తలచిరి- గాని గవర్నరుగారు విక్టోరియా మహారాణి 80 సంవత్సరములక్రిందట చేసిన ప్రకటనను యుదహరణగానిచ్చి శాంతిస్థాపనకు ఉభయమతస్తులు పాటుపడవలయునని తెల్పివేసిరి.

గవర్నరుగారు తమ యుపన్యాసమును చీనా, బర్మాదేశముల మధ్యగల నాటుదారిని విస్తరింపజేయుటనుగూర్చియు, యుద్ధసమయములందు బర్మాదేశమును, రంగూను నగరమును రక్షించుటకు చేయనున్న సదుపాయములగూర్చియు విపులముగ తెలియపరచిరి. యుద్ధసమయములందు వైరుల దాడిని యాపుటకు దిట్టమైన ప్రయత్నములు చేయబడునని ప్రజలకు హామీ యిచ్చిరి- గవర్నరుగారి యుపన్యాసములో రెండు నూతన విషయములు మాత్రము తెలియవచ్చినవి- ఒకటి శాసనసభా భవననిర్మాణ ప్రయత్నము. రెండవది ష్వేడగోను పగోడాకు సమీపమునగల డిఫెన్సు పోర్టిఫికేషనులు యెత్తివేయుట. ఈ రెండవ విషయము బౌద్ధమతస్తులకే గాక హిందువులకుకూడ సంతోషమును చేకూర్చునున్నది- వీటికితోడు ప్రస్తుతము సమయమున మిగుల యాందోళనలోనున్న భారతీయుల భవిష్యత్ రక్షణలగూర్చిగూడ రెండుమాటలు చెప్పి

యుండినచో మిగుల సుసమయుక్తముగనుండె డిది, గాని గవర్నరుగారు విసిథవతు నాయ కులను మంగళవారమునాడు ప్రభుత్వ భవ నమునకు రావించి శాంతిస్థాపనకు హెచ్చ రించుటవలనప్రజలలో కొంచముమనశ్శాంతి కలిగినదని చెప్పవచ్చును.

బర్మా ప్రజాప్రతినిధి సభ

సోమవారంనాడు బర్మా ప్రజాప్రతి నిధులసభ గా॥ చిబైగారి యధ్యక్షతక్రింద మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు సమావేశమైనది. మిచినా జిల్లాలనుండి యెన్నికొనబడిన ఉబాయిన్ అను సభ్యుడు మాన్యా హాస్పి టాలులో సోమవారంనాడు మరణించినందు న అతని కుటుంబమునకు సానుభూతి తెలు పుచు నొక తీర్మాన మామోదింపబడినది.

బర్మా టారిఫ్ బిల్లు

బర్మా టారిఫ్ బిల్లులో సవరణ చేయ గోరుచు కామర్సు మంత్రియగు డాక్టరు థైమాంగారు ప్రతిపాదించిన ‘బర్మా టారిఫ్ అమెండుమెంటు బిల్లు 1938’ అను బిల్లును ఉసాపేతా, డబ్లు-జె-సి-రిచార్డ్సుగార్లు బల పరచినపిమ్మట బిల్లు ఆమోదింపబడినది.

బర్మా మున్సిపల్ ఆక్టు బిల్లు

బర్మా మున్సిపలు ఆక్టులో అధ్యక్షునకు ఉపాధ్యక్షునకు చెందిన కొన్నివిధాలుమార్పు చేయుటగురించి విద్యాశాఖ మంత్రియగు ఉ త్రరావడి మాంమాంగారు తెచ్చిన ‘బర్మా మున్సిపలు ఆక్టు సవరణచట్టము’ను ఉ బాథైగారు బలపరచినపిమ్మట బిల్లు పై చర్చ జరుపుటకు అనుమతీయబడినది. ఈ సవరణను ప్రజోద్దేశముకొరకు ప్రకటించ వలయునని కాలైగారు తెచ్చిన సవరణ వోడిపోయినది బిల్లు ఆమోదింపబడినది.

బర్మా టెనన్సీ బిల్లు

లాండ్ అండ్ రివెన్యూ మంత్రియగు సాపేతాగారు బర్మా టెనన్సీ బిల్లును ప్రతి పాదించిరి-త్రరావడీ మాంమాంగారు బల పరచిరి-ఈ బిల్లులోని విషయములు ప్రజ లకు బాగుగా తెలియుటకై ప్రకటన చేయ వలయునని వెల్లారుర్ చెట్టియారుగారొక సవరణపెట్టి మరల నుపసంహరించుకొనిరి-ఈ బిల్లును సెలెక్టు కమిటీకి రిఫరు చేయ వలసినదని ఉబాగారు సవరణ నాపాదించిరి. సోమవారంనాటి సాయంకాలమువరకు యీ బిల్లుపై చర్చ జరుగుటవలన మంగళవారం నాడుకూడ చర్చింపబడి తుదకు సెలెక్టు కమిటీకి రిఫరు చేయుటకు యామోదింప బడినది

బర్మా కోడ్ బిల్లు

బాపేగారిచే ప్రతిపాదింపబడిన బర్మా కోడు బిల్లుపై యస్-యస్-హాసీగారు అ భ్యంతరమును తెలుపుచు 1938 వ సంవత్స రపు బర్మా కోడు బిల్లులో, బర్మా రిజిస్ట్రే షను ఆ పిళ్ళు ఆక్టును మార్చుటకు యీ సభవారికి అధికారము లేదని సూచించుట వలన అధ్యక్షుడు తీర్మానమును తోసి వేసెను.

పార్టు నోటీసు తీర్మానము

బర్మా కలహ పరిస్థితులను చర్చించుటకు తనచే పంపబడిన పార్టు నోటీసు తీర్మాన ము సంగతేమైనదని ఉ బాపే ప్రశ్నించెను. సర్ పాటున్‌గారు యిందులకు సమా ధానమిచ్చుచు యీ పార్టు నోటీసు తీర్మా నమును చర్చించుటకు వ్యవధినిచ్చెదమని ప్రధానమంత్రిగా రిదివరకే హామీ యిచ్చి యున్నారనియు ఇట్టి తీర్మానములు చాల వచ్చినవనియు వాటినన్నిటిని మంత్రివర్గము వారుచూచి యాలోచించిరనియు ఆ తీర్మా నములు చట్టసమ్మతముగనున్నవా లేవా యనునది చూడవలసియున్నదనియు, అది గాక యీ తీర్మానములు గవర్నరుగారిచే కూడ యామోదింపబడవలయుననియు, బా పేగారు తమ పార్టు నోటీసు తీర్మానమును గూర్చి యాందోళన పడవలసినపనిలేదనియు చెప్పిరి.

నేత పరిశ్రమ పాఠశాలలు

‘సాధ్యమైనంతత్వరలో ప్రభుత్వమువారు పకోకు పట్టణమున నేత పరిశ్రమ పాఠశాల ను తెరువవలయునని యీ సభవారు కోరు చున్నారు’ అను తీర్మానమును పకోకు ఉత్త ర నియోజకవర్గ ప్రతినిధియైన ఉబాబో ప్రతిపాదించగా చాలమంది బర్మాసభ్యులు యీ తీర్మానమును బలపరచుచు మరికొన్ని చోట్లకూడ యిట్టి పాఠశాలలు తెరువవల యునని కోరిరి. కామర్సు మంత్రియగు డాక్టరు తేమాంగారు సమాధానమిచ్చుచు యిట్టి పాఠశాలలు తెరుచుటకు తానుకూడ బహు శ్రద్ధగా నాలోచించుచున్నాననియు షామో ప్రాంతమున యొక పాఠశాల తెరచు టకు యాలోచించవలయునని యిందుకు సంబంధించిన శాఖవారికి యుత్తరువు చేసితి ననియు హారి సలహా ఆలస్యముగ వచ్చుట

14 వ పేజీ చూడుడు

బర్మాంజనము

తలనొప్పులు

పార్శ్వ దోలుటకు

బ్రహ్మాస్త్రము

వెల అ 0-6-0

దొరుకుస్థలము:—ఆంధ్రమిత్రి ప్రెస్
నెం 200 లాయిస్ట్రీటు, రంగూన్

అవిశ్వాస తీర్మానము

చర్చా వివరములు

గత శుక్రవారం బర్మా శాసనసభలో మంత్రివర్గము పై తేబడిన యవిశ్వాస తీర్మానపు పర్యవసానము గత వారమున మా పత్రికా పాఠకులు తెలుసుకొనియే యుందురు, ఆనాటి చర్చా వివరములు మా పాఠకులు చదువ కుతూహలముతో నుందురని తలచి వివరములను పూర్తిగా నీ క్రింద ప్రకటించుచున్నాము-

తీర్మానము

గత శుక్రవారము ఉదయం 11 గంటలకు గౌ॥ ఉ చిలైగారి యధ్యక్షత క్రింద బర్మా ప్రజాప్రతినిధుల సభ సమావేశమైనది. ఇన్సిను జిల్లా దక్షిణ నియోజకవర్గము నుండి యెన్నుకొనబడిన ఉ యే "మంత్రివర్గముయెడల సభవారికి విశ్వాసమున్నదో లేదో ప్రకటింపబడవలయును" అను తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

ఉ యే తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టుచూ యీమధ్య రంగూనులోను, బర్మాలో యితర ప్రాంతములందును జరిగిన కలహములపైననే యీ తీర్మానము తేబడినదనియు, తాను కలహపరిస్థితులను గూర్చి మాత్రమే విమర్శించి మిగిలిన విషయములను యితర సభ్యులకు విడచిపెట్టెదననియు, కలహములు మిగుల విచారకరమైనవనియు, బర్మనులు యిందువలన తమతమ చిన్నాము నుండి దూరముగ ఛేయబడిరనియు, ఈ కలహమును యాపివేయబడకపోవుట శోచనీయమనియు, యీదేశపు ప్రజలమధ్య యీ కలహములవలన విభేదములు కలిగినవనియు, మరియు నిటుల చెప్పిరి. యీ విషాదకరమైన సంఘర్షణ యాపివేయుటకు యవకాశము యుండినది. తిఆనాడు ష్వేడగోన్ పగోడా యందు బహిరంగ సమావేశము జరిగినది. పగోడానుండి యొక యుత్సవము బయలుదేరినది. బజారువద్ద కొన్ని రాళ్ళు విసురబడినవి. పోలీసులు ప్రజలనుకొట్టిరి, కలహము వ్యాప్తమైనది. యనేక ప్రాణములు నష్టపడినవి" అని సామాన్యులు తలంచుచున్నారు. గాని నిజమునకు జరిగిన విషయము లందరును జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొనవలసి యున్నది. యీ మీటింగు జరుగుటకు పూర్వము కొన్నిదినములక్రిందట యొక బహిరంగసభ జరిగినది బర్మను పత్రికలు ష్వేపి వ్రాసిన పుస్తకమును తీవ్రముగ విమర్శించిరి. చర్యతీసుకొనవలసినదని ప్రభుత్వమునకు హెచ్చరింపబడినది. అనేకచోట్ల సభలుజరిపి పుస్తకము విమర్శింపబడినది. గ్రంధము నిషేధించవలయునని వార్తాపత్రికలు కోరినవి గాని ప్రభుత్వమువా రేమియు చేయలేదు. ష్వేడగోన్ పగోడ యందు మీటింగు జరుగునని కొన్ని దినములకుముందే ప్రభుత్వమునకు తెలియును మమకా సంఘమునకు ప్రధానమంత్రికి పరస్పర స్నేహముకలదని యెల్లరకు తెలియును ఇదిగాక యీ కలహము నాపివేయుటకు యితర యవకాశములు కూడ నుండినవి- పగోడాలో మీటింగు జరుగుచున్నపుడు ప్రధానమంత్రి స్వయముగా వెళ్ళిగాని, లేక యొక ప్రతినిధిని పంపిగాని యీ పుస్తకము యెడల ప్రభుత్వమువారు చర్యతీసుకొనుచున్నారని తెలిపియుండినచో వ్యవహారము మిగుల సౌమ్యముగ పరిష్కరింపబడియుండును ప్రధానమంత్రి యీ పుస్తకముపై వెంటనే చర్యతీసుకొనకపోవుటచేతనే యీ రక్తపాతము జరిగినది- ప్రాణనష్టము ధననష్టముకూడ గలిగినది అదిగాక కొన్ని సంవత్సరములవరకు తెమలలేనంతటి వ్యాపార నష్టము కలిగినది-

బా లైగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఇంకొక పార్టీని పడగొట్టుటకు యీ కొయిలీపర్ పార్టీ పుట్టినది- ఇది స్థాపింపబడినపుడు కష్టజీవుల శ్రేయస్సునకై స్థాపింపబడినదనుకొంటిమి- గాని కొయిలీపను ప్రభుత్వము వచ్చినతరువాత నేమైనది? సమ్మెలు-కలహములు- గాన యీ కొయిలీపర్ ప్రభుత్వమింకను యున్నచో బర్మా దేశము ప్రమాదావస్థకువచ్చును- విదేశీ పెట్టుబడిదారులు యెటులపాడిన నటుల యీ ప్రభుత్వము నాటకమాడుచున్నది- గత సమావేశానంతరమున ప్రభుత్వమువారు భారత-బర్మా దేశములమధ్య నుండిన తపాలురేట్లు తగ్గించుటవలన దేశమునకు 5 లక్షల రూపాయీలు నష్టము వచ్చినది-

డా. తైమాం— లేదు లేదు.

బా లైగారు మరల నుపన్యసించుచు ఈమధ్య కొన్ని ప్రభుత్వ కార్యాలయములలో నియమింపబడిన యుద్యోగములగూర్చి లుపుచు యీ యుద్యోగముల నొసగుటలో బంధుత్వములు, మొహర్బానీలు ప్రభుత్వమువారు పాటించిరనియు, ష్వేపి వ్రాసిన పుస్తకము 6 సంవత్సరములక్రిందట మొండలేలో ముద్రింపబడి మరల రెండు సంవత్సరముల క్రిందట మైచీలో పునర్ముద్రణ చేయబడినదనియు, ఆరు సంవత్సరములకు పూర్వము చర్యతీసుకొనకపోవుటకు యేదైన క్షమాపణ నుండిన నుండవచ్చునుగాని యిపుడు చర్యతీసుకొనకుండనుండుటను యెవరును సహింపజాలరనియు పుస్తకముపై తగు చర్యతీసుకొనుచున్నామని ప్రభుత్వమువారు పొంగిలతో చెప్పియుండినచో యీ కలహములకు యవకాశమే లేకపోయుండిదనియు చెప్పిరి.

ఉ టున్ ఆంగు తీర్మానమును బలపరచుచు నేనీ తీర్మానము చాల విచారముతో బలపరచుచున్నాను- యేలననగా నేనొకప్పుడు కొయిలీపను పక్షీయుడను, కొయిలీపను పక్షము అపుడు మంచి యుద్దేశములతో స్థాపింపబడినది- తమ తమ పక్షసభ్యులతో వచ్చి కొయిలీపను ప్రభుత్వములో చేరిన నాయకులిపుడు మంత్రులుగనో పార్లమెంటరీ కార్యదర్శులుగనో ప్రభుత్వపు బెంచీలను యలంకరించియున్నారు ఈ కొయిలీపను బోర్డు స్థాపింపబడినపుడు దేశాభివృద్ధికి మార్గదర్శకమగు కార్యములనే చేయవలయుననియు; కార్యక్రమము ముందుగా బోర్డులో చర్చింపబడి పిమ్మట కార్యరూపమునకు తేవలయుననియు పూర్వము యుద్దేశింపబడినది. కొంతకాలమువరకు అటులనే జరిగినది- గాని రానురాను యీపద్ధతి మారిపోయి బోర్డు కొందరి వ్యక్తులయొక్క యధికారములోనికి తీసుకొనబడినది, వారు కార్యక్రమునంతను చక్కబెట్టి పిమ్మట బోర్డుకు తెలియపరచుచుండుటవలన బోర్డువారు పరిస్థితులనుబట్టి యంగీకరించవలసి వచ్చుచున్నది- ష్వేపి గ్రింధమువలన యీకలహము కలుగుటవలన దేశమంతయు సంక్షోభించుచున్నది- ఇందువలన ప్రస్తుత ప్రభుత్వము అసమర్థమైనదిగా కనిపించుచున్నది- పత్రికలను, ప్రజలను అణచివేయబడినది- ఉ నా ష్వే కేసు నడచుచున్నది. సన్ ప్రెస్ పై జారీచేయబడిన యుత్తర్వులు కోర్టులో రద్దుచేయబడినవి ప్రాముఖ్యులగు శయాడాలు ప్రస్తుత ప్రభుత్వము అసమర్థమైనదని ప్రకటించిరి- అని చెప్పిరి.

—తరువాయి 25వ పేజీ

రేస్‌కోర్సు టిప్పులు

పందెములు	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1 వ పందెము	6	2	8	8
	2	8	6	5
	8	5	2	2
2 వ పందెము	6	6	7	7
	7	7	6	5
	5	5	8	6
3 వ పందెము	11	3	3	3
	1	7	1	1
	7	1	7	7
4 వ పందెము	4	4	5	4
	7	8	4	10
	10	7	10	7
5 వ పందెము	1	2	7	2
	2	1	2	1
	5	5	5	5
6 వ పందెము	1	5	7	11
	5	11	6	5
	6	6	11	6
7 వ పందెము	4	12	4	4
	9	4	5	5
	2	5	12	12
8 వ పందెము	6	6	3	6
	8	8	5	3
	5	5	6	5
9 వ పందెము	12	10	10	9
	10	13	7	10
	7	9	9	13
10వ పందెము	5	7	3	5
	11	5	7	7
	8	8	5	3

రంగోనులో మరల కలవరము

శుక్రవారం (29-3) సాయంకాలము 4 గంటలకు మరల రంగూను పట్టణమున కలవరము రేగినది, సులేనుగోడా సమీపమున కలహాజీ రోడ్డులో కొంత అల్లరి జరిగి 3. రోడ్డు పొడవున సోడా కాయల పెంకులు నిండియున్నవి. ఆర్-ఇ-టి బస్సులు వెంటనే ఆపి వేయబడినవి-కలహము జరిగిన ప్రదేశమున మిలిటరీ పోలీసులను పహారా వేయబడినది-ఒక బస్సులో మిలిటరీవారు ఇద్దరు సిపాయిలు పహారా ఇచ్చుచున్నారు-నైటుబజారు దుకాణములు మూసి వేయబడినవి-వీధులలో మనుష్యుల సంచారము తగ్గినది. కలహమునకు కారణము నిష్కర్షగా తెలియుటలేదు, ప్రజలనేక విధములుగా చెప్పుకొనుచున్నారు-గాని పట్టణమున అశాంతి యేమియు కనుపించుటలేదు సాయంకాలము చైనీసు కొరింథియన్సుకు, బర్మనుస్కూలను జట్లకు ఆట పోటీ శాంతముగ జరిగిపోయినది. సుమారు 20 వేల మంది ప్రజలు ఆటను చూచిరి-అచట నెవిధమయిన ఆందోళన జరుగలేదు-అసలు కలహాజీ వీధిలో జరిగిన కలవరము ప్రజలలో చాలమందికి తెలియనే తెలియదు.

నేటి రేస్‌కోర్సు శెలక్షనులు

1 వ పందెము 1 వేనుస
8 టామ్మిటక్కరు
4 రుబి
2 బిసు జెరుమల్

2 వ పందెము 12 తాచి
4 పాపా
2 అట్లాంటూ
9 జూబిలిఅర్బ

3 వ పందెము 1 జులియట్
5 తాన్‌టూ
10 గోటువిన్
9 డేపిన్

4 వ పందెము 4 అపిలేడ్
3 లావింగ్ మాంగ్
5 టిన్‌టిన్‌విన్
12 మెల్ రోసు

5 వ పందెము 3 ఆపిబాయి
4 బ్రితిన్‌యు
8 ఆంగ్ హౌస్
5 రాయలుమెయిలు

6 వ పందెము 1 జపుటియా
12 కింగ్ వ్లవరు
13 కిన్ మానియు
14 నియులయిటు

7 వ పందెము 12 కిన్‌టన్
11 పా శారం
10 తెన్‌యు
13 మోషీ

8 వ పందెము 1 అర్తుపా
8 ఓపిడ్ మార్కు
12 మ్యూచిట్ సిన్
6 నేబిల్

9 వ పందెము 15 టిన్ నిగ్వ్
14 ప్రైంరోసు
14 బేలేడి
8 పోచునా

10 వ పందెము 9 మారుమడక్
6 సాలిశాకుబరా
4 రోసుబడ్
7 ప్రతాప్

కలహ పరిస్థితులు

ఆగస్టు 30 వ తేదీని రంగూను చేరిన వార్తలను బట్టి మాండలేలో యింకను కలహములు జరుగుచున్న వనియు, హెంజడా, ప్యేలో, జిల్లాలో అచటచట కొట్లాటలు జరుగుచున్న వనియు తెలియుచున్నది.

మాండలే

మాండలే ఆగస్టు 30:-

కొన్నిచోట్ల కొట్లాటలు జరుగుటవలన శనివారము నుండి మాండలే ప్రజలు మిగుల యాందోళన గానున్నారు, బజారు మూయబడి నిర్మానుష్యము గానున్నది. జెయ్యా బజారువద్ద బలమైన పోలీసు పారా పహరా దరున్నది. ఆదివారంనాటి రాత్రి అలిమియ్యా అను మహమ్మదీయుని యెవరో గాయపరచుటవలన ప్రజలలో మిగుల యాందోళన కలిగినది. జెయ్యా బజారు సైక్లాక బజారు గంటస్తంభము చుట్టునున్న భారతీయుల దుకాణములన్నియు సోమవారమునుండి మూయబడియున్నవి.

శనివారము నాటి రాత్రి డేవిక్ క్వార్టర్సులో యొకభారతీయుని నూనెమరపై దుండగులు దాడిచేసి దోచుకొనిరి, సాయుధులగు పోలీసులచటికి పోయి తుపాకులు పేల్చి దుండగులను చెదరగొట్టిరి. ఆదివారం నాటి రాత్రి యాహైక్ స్మశానములో నున్న ముస్లిం జయాతునకు నిప్పంటించబడినది పట్టణమున ఉత్తర భాగమందున్న ఒక మహమ్మదీయుని గృహమునకు నిప్పంటించబడినది. సమేదాన్ బస్తీలో నున్న యొక మహమ్మదీయుని ముదారిలయమునకు నిప్పంటించుటకు శనివారమునాడు దుండగులు ప్రయత్నించిరి. గాని పోలీసులు వారిని చెదరగొట్టిరి.

బర్మా మిలిటెరీ పోలీసులు 16 వ నెంబరు పోలీసుస్టేషనులో సిద్ధముగ నుంచబడి యున్నారు.

హెంజడా

హెంజడా ఆగస్టు 30:-

ఆగస్టు 28 వ తేదీ యుదయమున పాట్వెన్ రోడ్డులో కొంతమంది దుండగులు రాళ్ళు రువ్వుటవలన ప్రజలలో యాందోళన కలిగినది. మున్సిపలు బజారులో నున్న బర్మాను భారతీయ దుకాణములన్నియు మూయబడినవి హెడ్ క్వార్టరు పోలీసు అసిస్టెంటు గారును శాంతిసభ సభ్యులును కలసి శాంతిని నెలకొల్పిరి. డిప్యూటీ కమీషనరు గారు మ్యానాంగునుండి వచ్చి 29 వ తేదీని శాంతి సభ సభ్యులను పిలిపించి అసత్యవార్తలు ప్రబలకుండ వదంతుల నరికట్టుటకు ప్రయత్నించవలయుననియు. ప్రముఖ్యులగు ఫాంగీలతో సంప్రతించవలయుననియు హెచ్చరించిరి అసత్యవార్తలు ప్రబలచేయువారలు దండింపబడుదురని మేజస్ట్రీటు గారు ఉత్తర్వు చేసిరి

ఇనంజాంగు

మగ్వే ఆగస్టు 29:-

యాజెరిక నివాసులగు 7 గురు బర్మనులవద్ద ఆగస్టు 1 వ తేదీని యినంజాంగులో మహమ్మద్ గన్నీదుకాణములో దోచుకొనబడిన కొంత సొత్తు దొరుకుట వలన మగ్వే సబ్ డివిజనలు స్పెషలు పవరు మేజస్ట్రీటు గారు ముద్దాయీలను విచారణచేసి చెరి 20 కొరడా దెబ్బలు శిక్ష విధించిరి. ఆగస్టు 1వ తేదీని మహమ్మదు గన్నీ దుకాణమునుండి 15 వేల రూపాయల కిమ్మతుగల వస్తువులు దోచుకొనబడెను.

ప్యాంమ్యా

యిమేలో జరిగిన కలహముల సందర్భమున అరెస్టు చేయబడిన 51 మందిలో లాపే యనువాడు జామీనుపై విడుదల చేయవలసినదని సెషన్సు కోర్టులో చేసిన అపీలు త్రోసివేయబడినది,

అంతా శాంతం

మాండలేను డి యీనెల 1 వ తేదీని వచ్చిన వార్తలనుబట్టి శాంతి స్థాపన జరిగినదనియు అంతయు ప్రశాంతముగ నున్నదనియు తెలియుచున్నది.

రోహక్ బాగ్ కేసు

కోర్టు పాసిక్యూటింగు యినస్పెక్టరగు రోహాక్ బాను హత్యగావించిరను నేరమునకై అరెస్టు చేయబడిన పోటో, ఓంపే, లామాం, టుక్ టిక్ గార్ల కేసు రంగూను రెండవ డివిజనలు మేజస్ట్రీటుకోర్టుకు బుధవారమునాడు పంపబడినది. మేజస్ట్రీటుగారు యీనెల 5, 6, 7, 8 వ తారీఖులలో కేసు విచారించుటకు వాయిదా వేసిరి. పోటోపక్ష న్యాయవాదియగు ఉబాసో గారు ముద్దాయిని స్పెషలుక్లాసు ప్రిజనరు గానుంచవలయునని కోరెను. ప్రాసిక్యూటరుయితడు నిత్యం కోర్టునుండి తిరిగి సెల్లుకు పంపబడుచుండగా అతడు టుక్ టిక్ యను కోర్టు దాటి పోవుచుండగా అతడు టుక్ టిక్ యను కోర్టు నుండి గ్రాయిలో పోలీసులు బాధ పెట్టుచున్నటుల చెప్పును న హెచ్చరించెను. ప్రాసిక్యూటరు పోటో చెప్పిన దానిని గమనించనని మేజస్ట్రీటును కోరెను.

57 వ వీధిలో గలాటా

ఆదివారమునాటి తెల్లవారఝామున 5.15 గంటలసమయమున లాపే యనునొక బర్మావాడు 57 వ వీధి చివరనున్న గవర్నమెంటు టెలిగ్రాఫు డిపోలో దూరెను, అచటనున్న దర్వానుతీతనిని చూచి దొంగయని కర్రలతోను కత్తులతోను ప్రమాదకరముగ గాయపరచిరి. యితడు కొన్నిదినములనుండియు మనసు స్థిమితములేక యుంటున్నాడట. గృహస్థులు రెండుజాగ్రత తీసుకొన్నను వారి చెటులో తప్పించుకొని ఆరాత్రి యీ ప్రమాదమునకు గురియైనాడు. యితని స్థితి అపాయకరముగా నుండుటచే మరణవాఙ్మూలము గైకొనబడినది.

లూయిస్ వీధిలో హత్య

శుక్రవారం [2-9-38] రాత్రి సుమారు 10 గంటలకు లూయిస్ వీధిలో నొక మహమ్మదీయ యువకుడు తన మామను, భార్యను పొడచెను భార్యస్థితి అపాయముగా నున్నటుల తెలియుచున్నది. గాయకుల నిరువురిని హాస్పిటాలుకు చేర్చబడినది,

శేట్ బీడీ శేట్ బీడీ

రిజిస్టరు ట్రేడ్ మార్కు

నకలు బీడీలను చూచి మోసపోవద్దు. మీరు బీడీలను కొనకపూర్వము శేట్ బీడీ ట్రేడ్ మార్కును గమనించండి.

రిజిష్టరు చేయబడిన శేట్ బీడీలు ప్రపంచములో మిగుల ప్రఖ్యాతి గాంచియున్నవి. బర్మా భారత దేశములందు శేట్ బీడీల ప్రీతి మారుమ్రోగుచున్నది. ఈబీడీలు సూరతుపొగాకుతో అనుభవజ్ఞులగువారిచే తయారుచేయబడుచున్నవి శేట్ బీడీలు కాల్చుటవలనదగ్గు మొదలగు కలుషములు కలుగవు

ప్రొప్రయిటరు

ఏ-జి. హాజీఅబ్దుల్ రహీం శేట్ బీడీ బ్రాంచి 221 బారువీధి రంగూన్

కలహ పరిస్థితులు

జిల్లాలలో నింకను అల్లరులు

బర్మా కలహముల పరిస్థితులను భారతదేశమునకు తెలియపరచుటకై యిండియన్ ఛాంబరాఫ్ కామర్సు బర్మా భారతీయ సంఘము యింకా మరికొన్ని ప్రాముఖ్య సంస్థలపక్షమున యస్. యే. యస్. తయాబ్జి, బి. కె. దాదాచాంజీ గార్లు ఆదివారము నాటి యుదయము విమానములో కలకత్తా వెడలిరి. ఆదంజీ హాజీ దావూద్ గారును మరికొంతమ్మందియు వీరిని భారతదేశములో కలుసుకొనుటకు యేర్పాట్లు చేయబడినవి.

600 అరెస్టులు

[illegible] ఆగస్టు 26:-

పాజిమా, యిమే, తయట్టాక్యిం టేళ్లలో జరిగిన కలహముల సందర్భమున 600 కంటె యెక్కువ మంది అరెస్టు చేయబడిరి వీరిలో 267 గురు యెట్టివరతులును లేక విడచి పెట్టబడిరి 6 గురిని మూడేసి వందల రూపాయల జామీనుపై విడువబడినది.

కరపత్రములు

నహ్లైంబాంగు. ఆగస్టు 26:-

సన్, న్యూలైటాఫ్ బర్మా పత్రికలలో కలహములగూర్చి ప్రకటింపబడిన వార్తలను కరపత్రములగా ముద్రింపించి పంచి పెట్టబడినవి. యీకరపత్రము క్రింద ఊ చిట్ టున్ [రైసుబ్రోకరు] ఊ ఓం పే [కంట్రాక్టరు] గార్ల పేర్లున్నవి.

గురువారంనాటి సాయంకాలము 5 గంటలకు చాంగో గ్రామస్థులు కొందరు నహ్లైంబాంగు పట్టణములో నున్న దుకాణములను దోచుకొనుటకు వచ్చుచున్నారని వదంతికలుగుటవలన దుకాణదారులు దుకాణములను మూసివేసిరి ప్రజలు యిండ్లలోనికి పోయి తలుపులు మూసుకొనిరి. యీవదంతి పర్యటనములోనున్న బాసిను డిప్యూటీ కమీషనరు గారికి తెలియుటవలన వారు చాలామంది పోలీసు ఫౌజుతో వచ్చిరి. ఊ చిట్ టున్, ఊ ఓంపే గార్లను డిప్యూటీ కమీషనరు గారు పిలిపించి కరపత్రములు పంచుటవలన కలహములు కలుగుట కవకాశమున్నది గాన కరపత్రములు పంచరాదని వారికి తెలియపరచిరి, వారుకూడ అందుకు సమ్మతించిరి.

ఏ ఊలో శాంతి

ఏ. ఊ, ఆగస్టు 25:-

పట్టణముల శాంతి నెలకొనుచున్నది. బుధవారము ప్రాముఖ్యగల ప్రముఖులు, ప్రభుత్వోద్యోగులు, ఫొంగీలు కలిసి యొక ప్రమాదేశమును ఆపి శాంతిస్థాపనకై కరపత్రములు పంచిపెట్టుటకు నిశ్చయించిరి. అనేకదినములు కఠినతరమైన డ్యూటీలోనుండి మిలిటెరీ పోలీసులు నిన్నటిదినమున బంతాట నాడుకొనుచుండిరి.

మరికొన్ని అరెస్టులు

ఎ ఊ ఆగస్టు 26:-

సలేగ్రామమున జరిగిన అగ్ని ప్రమాద సందర్భమున మరి 5 గురు అరెస్టుచేయబడిరి. యిచట లాకపులో స్థలము చాలనందున విచారణలో నున్న ఖయిదీలు కొందరు తబాయిన్ లాకపునకు నిన్న పంపబడిరి.

ప్యేబో ఆగస్టు 26:-

ప్యేబో జిల్లాలోను పట్టణములోను అంతయు ప్రశాంతముగనున్నది. యే ఊ లో మాత్రము కొంచమాందోళనగా నున్నటుల తెలియుచున్నది. వ్యాపారము మామూలు ప్రకారము సాగుచున్నది.

దోపిడి గాండ్రకు దెబ్బలు

మగ్వే ఆగస్టు 25:-

యినంజాంగులో కలహములు జరిగినపుడు లాల్ చంద్ శర్మ గారి దుకాణములో 12 వేల రూపాయల కిమ్మతుగల వస్తువులను దోచుకొనిన నేరమునకై అరెస్టు చేయబడిన తాంబే, ఆంతోనీ, యాన్ ఆంగు, సాన్ ఊ గార్లపై తేబడిన కేసును మగ్వేసబ్ డివిజనలు స్పెషలు పవరు మేజస్ట్రేటు గారు విచారణచేసి ముద్దాయీలకు చెరి 20 కొరడాదెబ్బలు కొట్టవలయునని తీర్పుచెప్పిరి వీరితోపాటు అరెస్టుచేయబడిన కోలేయనువాడు బాల్యదశగుటచే. వందరూపాయలు పూటీపై విడచిపెట్టబడినది.

పిన్మనా

పిన్మనా ఆగస్టు 26:-

పిన్మనా పట్టణమున పరిస్థితులు శాంతయుగా నున్నవి. సివిలు మిలిటరీ పోలీసులు యింకను పహరానిచ్చుచున్నారు పట్టణ ప్రాంతమున గల పల్లెలలో యింకను అల్లరి సాగుచునే యున్నది. లీకన్ గ్రామముననొక జేర్బాదీవాని యింటికి దుండగులెవరో నిప్పంటించిరి. నేకసాదిన్ గ్రామవాసియగు కోప్యోయను జేరాబాదీ భూస్వామిని మంగళవారమునాడు దుండగులు హత్యగావించిరి వీని సహాయార్థముపోయిన యింకొక బర్మీయుడు కూడ హత్యచేయబడెను. మంగళవారము రాత్రి కలేవా గ్రామమునకు [illegible] భారతీయ [illegible] బర్మీయుల దుకాణము దోచుకొనబడినది [illegible] గాంధీ [illegible] జరిగినది.

పిన్మనా పట్టణ పరిసరములలోనున్న [illegible] దుకాణములు [illegible] బడినవి. కాకా టీ దుకాణములు తెరువబడినవి [illegible] శాంతియుతంగా వ్యాపారము సాగుచున్నది. 144 వ సెక్షను యింకను అమలులో నున్నది. రాత్రికాలం [illegible] దు వీధులన్నియు నిర్మానుష్యముగా నుంటున్నవి, అరెస్టుచేయబడిన ఫొంగీలు విడుదలచేయబడిరి, బర్మనులు, ప్రముఖులు, మహమ్మదీయులు, శాంతిస్థాపనకొరకు కలిసికట్టుగా కరపత్రములను ముద్రింపించి పంచిపెట్టిరి

పీగూ,

పీగూ ఆగస్టు 27:-

పీగూ జిల్లా ప్రశాంతముగనున్నది దుకాణములన్నియు తెరువబడినను వ్యాపారము చాల మందముగ జరుగుచున్నది. పట్టణమున పోలీసు మిలిటెరి పహరాయుప సంహరించబడినది.

ముద్రాపకునకు శిక్ష.

రంగూన, బర్మా కలహములకు కారణమైన ఊ ష్వేపి వ్రాసిన మాల్వియోగి సార్థాన్ వినిచ్చా నెం 2 మాల్వియోగి పర్థన్ వోపడాచాన్ నెం 3 పుస్తకములను ముద్రించిన హైచీ నివాసియగు మహమ్మద్ సుల్తాన్ మొహిదీన్ లేక బామాయనువానిపై తేబడిన కేసును యిన్ సిన్ 2 వ అడిషనలు మేజస్ట్రేటు గారు విచారించి సోమవారము నాడు ముద్దాయికి ఒక సంవత్సరం శిక్షయు 500 రూపాయల జరిమానాయు విధించిరి.- జరిమానా చెల్లించనిపక్షమున మరి 6 మాసములు శిక్ష ననుభవించవలయు ననియు చెప్పిరి, ముద్దాయియొక్క గౌరవ జీవనమును బట్టి బి. క్లాసు యివ్వబడవలయునని తీర్పు చెప్పిరి.

బర్మా ప్రతినిధులు

బర్మా పరిస్థితులను తెలుపుటకై వెడలిన తయాబ్జీ దాదాచాంజీ గార్లు ఆగస్టు 23 వ తేదీని కలకత్తాచేరి బర్మాపరిస్థితులను గూర్చియొక స్టేటుమెంటు నిచ్చిరి. భారత దేశీయులు ఐక్యకంఠముతో యీసమయమున బర్మా భారతీయులకు కలిగిన నష్టములకు పరిహారము కోరవలయునని విన్నవించి

చిటగాంగులో

రంగూను కలహములవలన బాధితులయిన 320 మంది ప్రజలు, జలదుర్గ అను ఓడలో ఆగస్టు 28 వ తేదీని చిటగాంగు చేరిరి.